

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **P.K.**

skazanego za czyn z art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2023, poz. 172) i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 25 maja 2023 r.,
w trybie art. 535 § 3 k.p.k., kasacji obrońcy skazanego od wyroku Sądu Okręgowego w N. z dnia 8 czerwca 2022 r., sygn. akt II Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w N. z dnia 26 stycznia 2022 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,
2. obciążyć skazanego P.K. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.

(TM)

UZASADNIENIE

P.K. został oskarżony o popełnienie: przestępstwa z art. 62 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j.: Dz. U. 2023, poz. 172; dalej: u.p.n.) w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt I części wstępnej wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 26 stycznia 2022 r., II K 454/21); czterdziestu ośmiu występków, z których każdy wyczerpywał znamiona przestępstwa z art. 59 ust. 1 u.p.n., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt II części wstępnej ww. wyroku); stu szesnastu występków, z których każdy wyczerpywał

znamiona przestępstwa z art. 59 ust. 1 u.p.n., przy zastosowaniu art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt III części wstępnej ww. wyroku); przestępstwa z art. 56 ust. 1 i ust. 3 u.p.n. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. (pkt IV części wstępnej ww. wyroku). W zakresie recydywy opisy czynów zawierały następujące wskazanie: „przy czym czynu tego/czynów tych dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności wymierzonej przez Sąd za przestępstwo podobne”.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 26 stycznia 2022 r., sygn. akt II K 454/21, P.K. został uznany za winnego czynu zarzucanego w punkcie I części wstępnej, za który wymierzono mu karę 6 lat pozbawienia wolności (pkt XVIII) – w związku z tym skazaniem orzeczono przepadek środków odurzających i psychotropowych (pkt XIX) oraz nawiązkę od oskarżonego na rzecz Stowarzyszenia [...] Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w K. (pkt XX). P.K. został także uznany za winnego ciągu przestępstw zarzuconych w punkcie II części wstępnej wyroku, za które wymierzono mu karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł (pkt XXI) – w związku z tym skazaniem orzeczono również przepadek równowartości korzyści majątkowej (pkt XXII). Oskarżony został również uznany za winnego ciągu przestępstw opisanych w punkcie III części wstępnej wyroku, za które wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności oraz 120 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł (pkt XXIII) – w związku z tym skazaniem również orzeczono przepadek równowartości korzyści majątkowej (pkt XXIV). Sąd Rejonowy uznał oskarżonego za winnego także czynu zarzucanego w punkcie IV części wstępnej wyroku, wymierzając mu karę 6 lat pozbawienia wolności (pkt XXV) i orzekając jednocześnie przepadek równowartości korzyści majątkowej (pkt XXVI) oraz nawiązkę od oskarżonego na rzecz Stowarzyszenia [...] Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w K. (pkt XXVII). Kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono oskarżonemu karę 8 lat pozbawienia wolności (pkt XXVIII) oraz 160 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł (pkt XXX). Na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono oskarżonemu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie (pkt XXIX). W

stosunku do P.K. wyrok zawierał także rozstrzygnięcie w zakresie kosztów procesu (pkt XXXII).

Co do wszystkich czynów, w zakresie zastosowania art. 64 § 1 k.k., Sąd uzupełnił ich opisy o ustalenie, że oskarżony czynów tych dopuścił się „w warunkach recydywy określonej w art. 64 § 1 k.k. po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 14 stycznia 2013 roku w sprawie II K 538/12”.

Apelację od powyższego wyroku co do P.K. wnieśli obrońcy oskarżonego. Adw. P.K.(1) zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości co do P.K. i współoskarżonego P.K.(2). Podniósł zarzuty obrazy prawa procesowego, związane z oceną materiału dowodowego i brakiem przesłuchania jednego ze świadków w trybie art. 192 § 2 k.p.k. oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Zarzuty tej apelacji nie dotyczyły kwestii odpowiedzialności P.K. w warunkach powrotu do przestępstwa. W odniesieniu do P.K. obrońca wniósł o zmianę opisów czynów kwalifikowanych z art. 59 ust. 3 u.p.n. i art. 62 ust. 1 i 2 u.p.n, uniewinnienie od czynu kwalifikowanego z art. 56 ust. 1 i 3 u.p.n. i w konsekwencji wymierzenie oskarżonemu P.K. kary łącznej na zasadzie absorpcji i znaczne obniżenie nawiązek i grzywny, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Drugi z obrońców oskarżonego – adw. M.B. – zaskarżył wyrok Sądu I instancji w całości. W zakresie czynów przypisanych P.K. we wszystkich punktach wyroku skazującego obrońca zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 64 § 1 k.k. poprzez błędne jego zastosowanie, pomimo ustalenia, że oskarżony P.K. zakończył odbywanie kary pozbawienia wolności w dniu 2 czerwca 2015 r., a zatem czynów przypisanych w punktach XVIII, XXI, XXV i częściowo XXIII – dopuścił się po upływie 5 lat od odbycia kary pozbawienia wolności. Ponadto, w odniesieniu do konkretnych czynów obrońca podniósł zarzuty obrazy prawa procesowego, związane głównie z postępowaniem dowodowym, a także zarzuty z art. 438 pkt 4 k.p.k. Skarżący wniósł o: zmianę w zakresie pkt XVIII wyroku i modyfikację opisu czynu, wyeliminowanie z kwalifikacji prawnej czynu art. 64 § 1 k.k. oraz obniżenie wymiaru kary pozbawienia wolności; w zakresie rozstrzygnięć z punktów XXI-XXIV obrońca wniósł o przeprowadzenie postępowania dowodowego w instancji

odwoławczej i w konsekwencji zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynów przypisanych w punktach XXI i XXIII; pomimo wniosku o uniewinnienie wniósł również o wyeliminowanie z opisu czynów zachowań opisywanych kilkakrotnie w ten sam sposób oraz złagodzenie orzeczonych kar przy uwzględnieniu, że oskarżony tylko częściowo dopuścił się czynów przypisanych w punkcie XXIII w warunkach z art. 64 § 1 k.k.; w zakresie punktów XXV-XXVII obrońca wniósł o uniewinnienie od czynu przypisanego w punkcie XXV, ewentualnie złagodzenie orzeczonych kar i nawiązki.

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wyrokiem z dnia 8 czerwca 2022 r., sygn. akt II Ka 197/22, zmienił zaskarżony wyrok w następujący sposób:

„10. w pkt XVIII ustala ilość posiadanego przez oskarżonego P.K. ziela konopi innych niż włókniste na 3.027,36 gramów (trzy kilogramy dwadzieścia siedem gramów i 36/100 grama), przy czym obniża wymierzoną karę pozbawienia wolności do 4 (czterech) lat i 6 (sześciu) miesięcy;

11. w pkt XIX przyjmuje, że przepadek dotyczy także dowodów rzeczowych wymienionych w postanowieniu na k. 1252 pod pozycją V;

12. uniewinnia oskarżonego P.K. od czynu zarzuconego mu w pkt II aktu oskarżenia, przypisanego w pkt XXI wyroku,

13. uchyla orzeczenie z pkt XXII;

14. orzekając w granicach czynu zarzuconego oskarżonemu P.K. i przypisanego w pkt XXIII wyroku uniewinnia oskarżonego od zarzutów udzielania środków odurzających J.K. i uznaje oskarżonego za winnego tego, że:

A. w okresie od 14 maja 2020 r. do 06 lipca 2020 r. w Nowym Targu działając w krótkich odstępach czasu i z góry powziętym zamiarem oraz w celu osiągnięcia korzyści majątkowej udzielił O.Z. środki odurzające w postaci łącznie 19 (dziewiętnastu) gramów amfetaminy za kwotę łącznie 570 zł (pięćset siedemdziesiąt złotych), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 (pięciu) lat od odbycia kary co najmniej 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K 538/12;

B. w okresie od lipca 2020 r. do 15 września 2020 r. w L. działając w krótkich odstępach czasu i z góry powziętym zamiarem oraz w celu osiągnięcia korzyści

majątkowej udzielił K.R. środki odurzające w postaci łącznie 30 (trzydziestu) gramów ziela konopi innych niż włókniste za kwotę łącznie 1.000 zł (tysiąc złotych), przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia kary co najmniej 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 14 stycznia 2013 r. sygn. II K 538/12;

kwalifikuje te czyny jako ciąg przestępstw z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to na mocy art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 91 § 1 k.k. oraz na mocy art. 33 § 2 k.k. wymierza oskarżonemu karę 1 (jednego) roku i 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 40 (czterdziestu) stawek dziennych każda w kwocie 50 zł (pięćdziesiąt złotych);

15. w pkt XXIV ustala kwotę przepadku na 1.570 zł (tysiąc pięćset siedemdziesiąt złotych);

16. orzeczoną w pkt XXV karę pozbawienia wolności obniża do 4 (czterech) lat;

17. uchyla orzeczenie z pkt XXVII;

18. w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności orzeczonych w pkt 1.10, 1.14, 1.16 niniejszego wyroku orzeka oskarżonemu P.K. karę łączną 6 (sześciu) lat pozbawienia wolności;

19. uchyla orzeczenie z pkt XXIX;

20. na mocy art. 63 § 1 k.k. zalicza oskarżonemu P.K. na poczet kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej w pkt 1.18 niniejszego wyroku okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 06 października 2020 r. godz. 6:00 do dnia 08 czerwca 2022 r.” (pkt I). W pozostałym zakresie wyrok Sądu I instancji co do P.K. został utrzymany w mocy (pkt II).

Kasację od powyższego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżając wyrok Sądu odwoławczego „częściowo, to jest w pkt. 1.10, 1.14B, 1.16, 1.18 i II (w zakresie utrzymania w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu, w części dotyczącej kwalifikacji prawnej zachowań przypisanych w pkt. XVIII, XXIII – we fragmencie stanowiącym obecnie czyn opisany jako I.14.B wyroku Sądu Okręgowego i XXV przy zastosowaniu art. 64 par. 1 k.k.)” zarzucił „rażące

naruszenie art. 434 par. 1 k.p.k. poprzez poprawienie na niekorzyść oskarżonego (pomimo braku apelacji oskarżyciela) ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Rejonowy w zakresie dotyczącym uprzedniej karalności oskarżonego, przy czym uchybienie to miało istotny wpływ na treść wyroku, albowiem zdeterminowało stosowanie art. 64 par. 1 k.k. w przypadku przestępstw przypisanych w pkt. XVIII wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu oraz XXIII wyroku Sądu Rejonowego w Nowym Targu zmienionym w pkt. 14 wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu”. W oparciu o ten zarzut obrońca wniósł o „uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację Prokurator Rejonowy w Nowym Targu wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście bezzasadna, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Wbrew twierdzeniom obrońcy nie doszło w tej sprawie do rażącej obrazu art. 434 § 1 k.p.k. Zakaz *reformationis in peius* z art. 434 § 1 k.p.k. wyłącza dopuszczalność orzekania na niekorzyść oskarżonego przy braku środka odwoławczego w tym kierunku. Nie ma wątpliwości, że zakazuje on nie tylko zawarcia w wyroku Sądu odwoławczego rozstrzygnięcia mniej korzystnego dla oskarżonego niż obecne w zaskarżonym wyroku, jeżeli nie wniesiono apelacji na niekorzyść, ale także wprowadzenia zmian do opisu czynu zwanego w wyroku i poczynienie w nim ustaleń faktycznych mniej korzystnych dla oskarżonego niż te, które znajdowały się w opisie czynu przypisanego przez Sąd I instancji.

Żadna z ww. sytuacji nie zaistniała w tej sprawie.

Po pierwsze, wyrok Sądu odwoławczego nie zawiera rozstrzygnięć, które byłyby niekorzystne dla oskarżonego w porównaniu z tymi, jakie zawarto w orzeczeniu pierwszoinstancyjnym.

Po drugie, ustalenia co do recydywy, odzwierciedlone w opisach czynów zawartych w wyroku Sądu I instancji, nie zostały uzupełnione przez Sąd odwoławczy na niekorzyść oskarżonego. I tak:

1. co do punktu I.10. zaskarżonego wyroku (dotyczy on czynu przypisanego w punkcie XVIII wyroku Sądu I instancji) w zakresie recydywy ustalenia

faktyczne zawarte w opisie tego czynu przypisanego przez Sąd I instancji, są następujące: w czynie zarzucanym (punkt I części wstępnej wyroku) wskazano na popełnienie tego czynu „w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności [...] za przestępstwo podobne”. W punkcie XVIII wyroku Sąd I instancji uznał skazanego za winnego czynu zarzucanego mu w punkcie I (zatem odesłał do ustaleń zawartych w opisie czynu zarzucanego) i w zakresie recydywy ustalił ponadto, że dopuścił się on tego czynu po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 14 stycznia 2013 r. w sprawie II K 538/12. W rezultacie, ustalenia co do recydywy w opisie czynu przypisanego przez Sąd I instancji w punkcie XVIII wyroku obejmowały: identyfikację wyroku, którym orzeczono karę pozwalającą na przyjęcie recydywy z art. 64 § 1 k.k.; wskazanie, że oskarżony odbył co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności z tego wyroku oraz – przez odesłanie do opisu czynu zarzucanego – wskazanie, że czynu przypisanego oskarżony dopuścił się w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności.

Jedyna zmiana, jaką do opisu tego czynu (na korzyść oskarżonego) wprowadził Sąd odwoławczy dotyczyła określenia mniejszej niż przyjęta przez Sąd I instancji ilości posiadanego ziela konopi innych niż włókniste, co spowodowało obniżenie wymiaru kary za ten czyn (punkt I.10 zaskarżonego wyroku). Nie sposób zatem uznać, że w zakresie tego rozstrzygnięcia Sąd odwoławczy rażąco naruszył art. 434 § 1 k.p.k.

2. Co do punktu I.14.B zaskarżonego wyroku (dotyczy on czynów pierwotnie przypisanych w punkcie XXIII wyroku Sądu I instancji) w zakresie recydywy ustalenia faktyczne zawarte w opisie tych czynów przypisanych przez Sąd I instancji jako ciąg przestępstw, są następujące: w czynach zarzucanych (punkt III części wstępnej wyroku) wskazano na ich popełnienie „w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności [...] za przestępstwo podobne” – s. 34 wyroku Sądu I instancji. W punkcie XXIII wyroku Sąd I instancji uznał skazanego za winnego czynów zarzucanych mu w punkcie III (zatem odesłał do ustaleń co do recydywy zawartych na s. 38

wyroku, zamieszczonych na końcu opisów czynów zarzucanych) i w zakresie recydywy ustalił ponadto, że czynów tych oskarżony dopuścił się po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 14 stycznia 2013 r. w sprawie II K 538/12. W rezultacie, ustalenia co do recydywy zawarte w opisie czynów przypisanych przez Sąd I instancji w punkcie XXIII wyroku obejmowały: identyfikację wyroku, którym orzeczono karę pozwalającą na przyjęcie recydywy z art. 64 § 1 k.k.; wskazanie, że oskarżony odbył co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności z tego wyroku oraz – przez odesłanie do opisu czynów zarzucanych – wskazanie, że oskarżony dopuścił się ich w ciągu 5 lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy – po uniewinnieniu oskarżonego od znacznej części czynów objętych ciągiem przestępstw przypisanych w punkcie XXIII wyrok Sądu I instancji - w ramach pozostałych czynów wyodrębnił dwa przestępstwa ciągłe, i objął je następnie konstrukcją ciągu przestępstw (punkt I.14.A i I.14.B.) Rozstrzygnięcie z punktu I.14.B, o którym mowa w zarzucie kasacji, zawiera ustalenia co do recydywy tożsame z poczynionymi w punkcie XXIII wyroku Sądu I instancji.

3. Co do punktu I.16 zaskarżonego wyroku – sytuacja jest identyczna jak opisana powyżej. To rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest z pewnością korzystne dla skazanego (doszło do obniżenia kary). Sąd Okręgowy nie zawarł w nim żadnych nowych ustaleń co do recydywy. Natomiast te wynikają z punktu XXV wyroku Sądu I instancji, gdzie wskazano jak „źródło” recydywy ten sam wyrok łączny wydany w sprawie II K 538/12. Trzeba przy tym podkreślić, że rozstrzygnięcie z punktu XXV nie zawiera własnego opisu czynu przypisanego, tylko odsyła do opisu czynu zarzucanego w punkcie IV części wstępnej wyroku, a tam z kolei wskazano, że oskarżony dopuścił się czynu w ciągu 5-lat od odbycia co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za przestępstwo podobne – s. 34 wyroku.

Podsumowując, w swoim wyroku Sąd odwoławczy nie orzekał na niekorzyść ówczesnego oskarżonego w zakresie ustaleń co do popełnienia przypisanych mu czynów w warunkach powrotu do przestępstwa z art. 64 § 1 k.k.

Jak wynika z uzasadnienia kasacji, obrońca upatruje rażącego naruszenia art. 434 § 1 k.p.k. w tym, że „Sąd Rejonowy w sentencji wyroku nie opisał wcześniejszych wyroków skazujących determinujących stosowanie art. 64 par. 1 k.k., jak również dat odbywania kary pozbawienia wolności.” W ocenie obrony „korekta tych ustaleń, w braku apelacji Prokuratora, stanowi rażące naruszenie art. 434 par. 1 k.p.k.” Po pierwsze należy zauważyć, że Sąd Rejonowy, wbrew twierdzeniom skarżącego, wyraźnie wskazał datę i sygnaturę wyroku łącznego, który umożliwiał przyjęcie w tej sprawie odpowiedzialności karnej skazanego w warunkach recydywy. Po drugie, obrońca jednak nie dostrzega istotnej kwestii, że Sąd odwoławczy wskazał w sentencji swego wyroku ten sam wyrok łączny co Sąd I instancji i te same okoliczności jako uzasadniające przyjęcie kwalifikacji z art. 64 § 1 k.k. Nie dokonał w tym względzie żadnej korekty na niekorzyść oskarżonego. Nie stanowi naruszenia prawa, a już w szczególności art. 434 § 1 k.p.k., takie ujęcie opisu recydywy w wyroku, jakie przyjęły oba Sądy w tej sprawie. W orzecznictwie w tym względzie słusznie zauważa się, że wymogiem "dokładnego określenia przypisanego oskarżonemu czynu" (art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k.) nie jest objęcie recydywa z art. 64 § 1 lub § 2 k.k., zatem sposób jej "wskazania" pozostawiony został do uznania organu procesowego. W praktyce sporządzanie wyroków skazujących sprawcę z zastosowaniem art. 64 § 1 lub § 2 k.k. odbywa się w różny sposób – od redagowania ich szczegółowo, ze wskazaniem odpowiedniego wyroku i okresu odbycia przez oskarżonego kary pozbawienia wolności, do nader ogólnego określenia, że zarzuczonego mu czynu oskarżony dopuścił się w warunkach art. 64 § 1 lub 2 k.k. Kodeks postępowania karnego nie wymaga bowiem, aby opis czynu przypisanego w wyroku zawierał konkretne ustalenia skutkujące przyjęciem recydywy z art. 64 § 1 lub § 2 k.k. (por. m.in.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2022 r., III KK 44/22; por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2021 r., IV KK 378/19, OSNK 2021, z. 9, poz. 34).

Z dalszej części uzasadnienia kasacji wynika, że obrońca upatruje rażącego naruszenia art. 434 § 1 k.p.k. w tym, iż wyjaśniając powody uznania za niezasadne zarzutów apelacyjnych dotyczących naruszenia art. 64 § 1 k.k., Sąd Okręgowy w uzasadnieniu swego wyroku precyzyjnie wymienił okresy wykonania kar orzeczonych wyrokiem łącznym o sygnaturze II K 538/12, podczas gdy w

uzasadnieniu wyroku Sądu I instancji zwarto niepełne i tym samym błędne wyliczenie tych okresów. Obrońca zdaje się zatem zakładać, że w sytuacji, gdy wyrok Sądu I instancji (jego sentencja) zawiera ustalenie, że oskarżony dopuścił się czynów przed upływem 5 lat od wykonania co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo podobne, natomiast niepełne wyliczenie okresów odbywania kary pozbawienia wolności w uzasadnieniu wyroku prowadzi do innych wniosków, to Sąd Okręgowy zamieszczając w uzasadnieniu swego wyroku precyzyjne wskazanie tych okresów odbywania kar czyni ustalenia na niekorzyść oskarżonego, z rażącym naruszeniem art. 434 § 1 k.p.k. Taki pogląd jest oczywiście błędny. Nieprecyzyjność uzasadnienia wyroku Sądu I instancji w takim układzie procesowym może być co najwyżej oceniana jako sprzeczność uzasadnienia z ustaleniami poczynionymi w samym wyroku. Sama wadliwość uzasadnienia wyroku, przy prawidłowym przypisaniu recydywy w jego sentencji, a następnie wyjaśnienie przez Sąd odwoławczy, przez sprecyzowanie w uzasadnieniu wyroku okresów odbywania kary, że oskarżony rzeczywiście popełnił czyny zabronione w warunkach, o których mowa w art. 64 § 1 k.k., nie stanowi rażącego naruszenia art. 434 § 1 k.p.k. Ustalenia co do recydywy były już bowiem poczynione w samym wyroku Sądu I instancji i zostały podtrzymane w wyroku Sądu odwoławczego.

W tej sprawie ustalenie o odpowiedzialności karnej skazanego w warunkach art. 64 § 1 k.k. zostało poczynione zarówno przez prokuratora w postępowaniu przygotowawczym, jak i przez Sąd I instancji. Już na etapie postępowania przygotowawczego prokurator zgromadził w aktach sprawy m.in. odpis wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 13 stycznia 2013 r., sygn. akt II K 538/12 (k. 1174) oraz dane z Krajowego Rejestru Karnego, wśród których jest również mowa o dacie wykonania kary (k. 849 i nast.). Jak już wskazano, ustalenie, że wyrok łączny Sądu Rejonowego w Nowym Targu z dnia 14 stycznia 2013 r., sygn. akt II K 538/12, był podstawą recydywy, zostało oddane w sentencji wyroku Sądu Rejonowego, który doprecyzował opisy czynów zawarte w akcie oskarżenia przez prokuratora i – jak wykazano powyżej – nie zostało to zmienione lub jakkolwiek zakwestionowane przez Sąd odwoławczy. Sąd odwoławczy przeprowadził kontrolę, czy rzeczywiście recydywa wynikała z ww. wyroku łącznego,

w związku z zarzutami podniesionymi przez obrońcę w apelacji. Sąd Okręgowy doprecyzował, że w szczególności skazany odbył karę łączną roku pozbawienia wolności w okresie od dnia 2 czerwca 2015 r. do dnia 28 maja 2016 r., zaś karę łączną 3 lat pozbawienia wolności w okresie od dnia 28 maja 2016 r. do dnia 3 kwietnia 2017 r. (w obu przypadkach z uwzględnieniem stosownych zaliczeń). Data końcowa wykonania kary łącznej – 3 kwietnia 2017 r. – wynika już z karty karnej włączonej do akt sprawy na etapie śledztwa – k. 852. Sąd odwoławczy jedynie przeprowadził dowód z dokumentu w postaci informacji na temat dokładnego czasu wykonywania kar objętych wyrokiem łącznym (k. 1674 i nast.). Zatem na skutek kontroli odwoławczej doszło do potwierdzenia (a nie dopiero do ustalenia przez Sąd odwoławczy) prawidłowości przypisania skazanemu działania w warunkach powrotu do przestępstwa.

Ponownie trzeba podkreślić, że w niniejszej sprawie błędem Sądu I instancji było wyłącznie nieprecyzyjne wskazanie w uzasadnieniu wyroku okresów wykonania kar odbywanych w przeszłości przez skazanego, poprzez posłużenie się formułą „m.in.” i błędne podanie daty wykonania wyroku łącznego poprzez wskazanie daty wykonywania wyroku jednostkowego. Jak już podkreślono, ten błąd należy traktować wyłącznie jako brak należytej staranności przy sporządzaniu uzasadnienia, który to brak z oczywistych względów nie mógł mieć wpływu na treść orzeczenia. Zwłaszcza w sytuacji, gdy prawidłowość ustaleń co do recydywy zawartych w sentencji wyroku wynikała z akt sprawy i prawidłowo wskazano, że podstawą tej recydywy jest ww. wyrok łączny.

Należy przypomnieć, że czym innym jest wynikający z art. 434 § 1 k.p.k. zakaz pogorszenia sytuacji prawnej oskarżonego w postępowaniu zainicjowanym środkiem zaskarżenia wyłącznie na jego korzyść, a czym innym jej niepolepszenie w kierunku oczekiwanym przez skarżącego. Sprawdzenie ustaleń Sądu I instancji, także za pomocą nowego dowodu, jest dopuszczalne dopóki następuje w celu zweryfikowania zasadności zarzutów środka zaskarżenia i nie rodzi dla oskarżonego konsekwencji bardziej dolegliwych, niż wynikające z rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie, nie stanowi naruszenia zakazu *reformationis in peius* z art. 434 § 1 k.p.k. dokonanie przez Sąd odwoławczy ustaleń, które w konsekwencji prowadzą do utrzymania w mocy

zaskarżonego wyroku, chociaż na podstawie innych niż przyjęte przez Sąd pierwszej instancji przesłanek (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2021 r., I KK 199/20; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2015 r., V KK 195/14). Rozpoznając apelację obrońcy skazanego Sąd odwoławczy przeprowadził kontrolę przypisania skazanemu recydywy na podstawie wyroku łącznego ze sprawy II K 538/12, w celu przeprowadzenia rzetelnej weryfikacji przeprowadził dowód z dokumentu w postaci informacji o okresach wykonywania konkretnych kar orzeczonych wyrokiem łącznym, co doprowadziło go wyłącznie do wniosku o prawidłowości ustaleń Sądu I instancji.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego na gruncie innej sprawy karnej został wyrażony trafny pogląd, że nie narusza zakazu *reformationis in peius* (art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k.) dokonanie przez sąd odwoławczy z urzędu zmiany zawartego w wyroku opisu recydywy przez wprowadzenie do niego w miejsce wskazanego wyroku, który nie stanowi podstawy recydywy, innego wyroku, który taką podstawę tworzy, a fakt skazania tym ostatnim wyrokiem był przedmiotem ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji i został ustalony. W ocenie Sądu Najwyższego zmianę w tym zakresie nie sposób zatem potraktować jako zmianę ustaleń faktycznych, skoro takim ustaleniem jest wskazanie popełnienia przestępstwa w warunkach art. 64 § 1 lub § 2 k.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2021 r., IV KK 378/19, OSNK 2021, z. 9, poz. 34). Wnosząc *a maiori ad minus*, skoro nie jest zmianą ustaleń faktycznych i naruszeniem zakazu z art. 434 § 1 k.p.k. zmiana wyroku skazującego, z którego wynika odpowiedzialność w warunkach art. 64 § 1 k.k., to tym bardziej w zgodzie z tym zakazem pozostaje niezmiennosc wyroku stanowiącego podstawę recydywy i dokonanie wyłącznie w uzasadnieniu wyroku Sądu odwoławczego prawidłowego wyszczególnienia okresów wykonywania kar pozbawienia wolności, które jedynie potwierdzają ustalenie zawarte w wyroku Sądu I instancji co do spełnienia wymogów z art. 64 § 1 k.k. (w zakresie popełnienia czynu w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności), w sytuacji, gdy dodatkowo okresy odbycia tych kar wynikają z dowodów zgromadzonych w aktach sprawy przed odwoławczym stadium procesu.

Podsumowując, Sąd odwoławczy nie dopuścił się rażącego naruszenia prawa sprecyzowanego w zarzucie kasacji.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego z punktu 2 postanowienia uzasadnia art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej niniejszego postanowienia.

(TM)

[as]